

جنبه های حقوقی استفاده از فعالیت‌های پژوهشی

تمامی فعالیت های پژوهشی خصوصاً پایان نامه های دوره تحصیلات تکمیلی (دکتری و کارشناسی ارشد) از آثار ادبی مشمول حمایت قانون بوده و برای دانشگاه و دانشجوی نویسنده آن اثر حق انحصاری ایجاد می شود. به موجب ماده ۲ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸، رساله ها و پایان نامه های دوره کارشناسی ارشد و دکتری مورد حمایت بوده و به موجب فصل چهارم همان قانون (مواد ۲۳ به بعد) هرگونه استفاده غیر مجاز از آن آثار موجب مسئولیت مدنی و مسئولیت کیفری (حبس) خواهد بود.

وجود نسخه ای از رساله ها و پایان نامه ها در کتابخانه های دانشگاه و بارگذاری فایل آنها بر روی وب به معنای اعراض دانشگاه و نویسنده از حقوق خود نبوده و صرفاً مطالعه آنها و نقل قول از آنها با رعایت مقررات قانونی مجاز می باشد.

به موجب ماده ۷ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان «نقل از اثرهایی که انتشار یافته است و استناد به آنها به مقاصد ادبی و علمی و فنی و آموزشی و تربیتی و به صورت انتقاد و تفریط با ذکر مأخذ در حدود متعارف مجاز است.» یعنی استفاده کننده فقط می تواند با اهداف علمی از پایان نامه ها و رساله ها به اندازه محدود نقل قول کرده، حتماً به آن ارجاع دهد.

مسلماً هر گونه استفاده از رساله ها و پایان نامه ها از جمله کپی کردن، عکس گرفتن، نقل قول بیش از حد متعارف و نقل قول بدون ارجاع، قانوناً جرم محسوب شده و دانشگاه حق تعقیب متخلف را در مراجع قضایی برای خود محفوظ می داند.